

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE

Nazwa przedmiotu: LUTNIA		Kod przedmiotu: II / I / S I / 28	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot: WYDZIAŁ INSTRUMENTALNY		Data 1.10.2019	
Nazwa kierunku: INSTRUMENTALISTYKA			
Forma studiów: STACJONARNE		Profil kształcenia: ogólnoakademicki	Status przedmiotu: Kierunkowy / obowiązkowy
Specjalność: lutnia renesansowa, lutnia barokowa			Rok / semestr: I-III / 1-6
Języki nauczania przedmiotu: polski, angielski	Forma zajęć: indywidualne	Rodzaj zajęć: WYKŁAD	Wymiar zajęć: 180
Koordinator przedmiotu	dr hab. Monika Gardoń-Preinl		
Prowadzący zajęcia	mgr Jerzy Żak		
Cele przedmiotu	nauczanie gry na instrumencie wg metod historycznych, zagadnienia paleograficzne i repertuarowe		
Wymagania wstępne	Egzamin wstępny wykonany na gitarze klasycznej lub lutni na studia licencjackie na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej w Krakowie w specjalności gra na lutni renesansowej i/lub barokowej.		
	Symbol efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Odniesienie efektów do PRK
Wiedza (W)	Ins1aK_W01	zna podstawowe zasady dotyczące realizacji prac artystycznych oraz zasady dotyczące środków ekspresji i umiejętności warsztatowych	P6S_WG
	Ins1aK_W02	zna podstawowy repertuar związany ze swoją specjalnością oraz podstawową terminologię muzyczną	P6S_WG
	Ins1aK_W03	zna i rozumie podstawowe linie rozwojowe w historii muzyki oraz orientuje się w dotyczącym tej problematyki piśmiennictwie, a także zna style i gatunki muzyczne wraz z reprezentatywnymi dla nich dziełami oraz związane z nimi tradycje wykonawcze	P6S_WG
	Ins1aK_W06	zna zasady realizacji <i>basso continuo</i> w oparciu o bas cyfrowany i niecyfrowany (dotyczy wybranych specjalności)	P6S_WG
	Ins1aK_W08	zna główny zakres wzorców leżących u podstaw improwizacji (dotyczy wybranych specjalności)	P6S_WG
	Ins1aK_W09	zna budowę, sposób funkcjonowania i rozwój historyczny instrumentu związanego z jego specjalnością, a także orientuje się w dotyczącej go problematyce technologicznej	P6S_WG
	Ins1aK_W10	jest świadomy powiązań i zależności pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi elementami programu kształcenia	P6S_WG

	Ins1aK_W12	dysponuje podstawową wiedzą o współczesnym życiu artystycznym i naukowym w zakresie studiowanego kierunku	P6S_WG
Umiejętności (U)	Ins1aK_U02	posiada podstawowe umiejętności do interpretacji związanego z jego specjalnością reprezentatywnego repertuaru w różnych stylach	P6S_UW
	Ins1aK_U03	przyswoił sobie prawidłową postawę oraz technikę (techniki) gry na instrumencie i potrafi operować aparatem gry w sposób efektywny	P6S_UU P6S_UW
	Ins1aK_U04	opanował metody efektywnego ćwiczenia i umie pracować w znacznym zakresie samodzielnie	P6S_UU P6S_UW

TREŚCI PROGRAMOWE

Nauka gry na podstawowych instrumentach lutniowych (lutnia renesansowa, lutnia barokowa) zakłada wcześniejsze wykształcenie lub doświadczenia studenta w zakresie gry na gitarze klasycznej.

SEMESTR I

- Wprowadzenie do **metod gry** na instrumentach lutniowych na podstawie historycznych tekstów rękopiśmiennych i drukowanych, elementów wykonania zawartych w tabulaturach, jak również ikonografii.
- Wprowadzenie do metody **zapisywania** muzyki lutniowej zwanej tabulaturą (trzy główne rodzaje: niemiecka, francuska i włoska – zależnie od instrumentu); oswojenie studenta z postacią tabulatury w rękopisach (obyczaje kaligraficzne) i w drukach historycznych (różne technologie druku)
- Wprowadzenie do **źródeł repertuaru** wybranego przez studenta instrumentu.

– Poznanie i pierwsze ćwiczenia techniki **prawej ręki**: „z kciukiem wewnątrz” lub „z kciukiem na zewnątrz”, w powiązaniu z okresem historycznym, wymogami repertuaru i w kontekście predyspozycji anatomicznych studenta; początkowo ćwiczenia jednogłosowe, później dwu- i wielogłosowe; wyrobienie umiejętności zarywania obu strun w chórze jednocześnie.

– w zakresie **lewej ręki**, wypracowanie dbałości o stawianie palców na chwytni możliwie pionowo, co jest szczególnie pożądane na instrumentach z podwójnymi chórami.

– ustabilizowanie **trzymania** instrumentu z wykorzystaniem paska lub/i dobranej pozycji nóg, zależnie od anatomii grającego.

Dla instrumentów **RENEANSOWYCH**:

Wprowadzenie do form obecnych w muzyce lutniowej od końca XV w. do ok.1640.

- formy abstrakcyjne: ricercar, fantazja, preludium, tiento, tastar de corde, itp.
- formy taneczne: pawana, saltarello, „alemana”, kurant, itp.
- intawolacje muzyki wokalne (motety, chansons, popularne pieśni, itp.)

Minimum programowe:

F. Spinacino, *Intabulatura de Lauto*, Petrucci 1507 (starodruk w Bibliotece Jagiellońskiej)

F. da Milano, *The Lute Music of Francesco Canova da Milano (1497-1543)*, Harvard Publications in Music, 1970

Dla instrumentów **BAROKOWYCH**:

Wprowadzenie do form obecnych w muzyce lutniowej od ok. 1640 do ok. 1770.

- preludium, allemanda, kurant, gigue, menuet, sarabanda, itp.
- z uwagi na stopień złożoności faktury muzycznej, nauka winna zacząć się od nieskomplikowanych utworów ze środkowego okresu baroku niemieckiego, ewentualnie z tzw. okresu galant.

Minimum programowe:

D. Kellner (druk 1747), najwcześniejsze kompozycje S. L. Weissa (tzw. „rękopis londyński”), Sign. Blohm (rękopis w Augsburgu), A. Falckenhagen (druk, ok. 1740)

SEMESTR II

- utrwalanie niedawno nabytej techniki gry
- pogłębianie wiedzy z zakresu paleografii
- poszerzenie orientacji w źródłach i repertuarze
- wprowadzenie elementarnych środków zdobniczych obecnych w muzyce włoskiej i angielskiej (renesans) lub niemieckiej (barok)

Minimum programowe dla instrumentów **RENESANSOWYCH**:

F. da Milano – *The Lute Music of Francesco Canova da Milano* (1497-1543), Harvard Publications in Music, 1970
J. Dowland – *The Collected Lute Music of John Dowland*, ed. D. Poulton and B. Lam (London, 1974, 3/1981)

Minimum programowe dla instrumentów **BAROKOWYCH**:

D. Kellner (druk 1747), najwcześniejsze kompozycje S. L. Weissa (tzw. „rękopis londyński”), Sign. Blohm (rękopis w Augsburgu), A. Falckenhagen (druk, ok. 1740)

SEMESTR III

- poszerzenie orientacji w źródłach i repertuarze stosownie do zainteresowań studenta renesansem lub barokiem; praktyczna umiejętność rozpoznawania i docierania do pożądanego źródła, wprowadzenie do problemów konkordancji i podobieństw, kopii, odpisów, autorstwa i anonimowości
- wprowadzanie dalszych środków zdobniczych obecnych w muzyce włoskiej i angielskiej (renesans) lub niemieckiej (barok)

Minimum programowe dla instrumentów **RENESANSOWYCH**:

– Muzyka vihuelistów hiszpańskich: Luis de Milán (1536), Luis de Narváez (1538), Alonso Mudarra (1546), E. de Valderrábano (1547), Diego Pisador (1552), M. de Fuenllana (1554), Esteban Daza (1576) – zależnie od możliwości technicznych studenta; repertuar ten gwarantuje dostateczną różnorodność form muzycznych.

Minimum programowe dla instrumentów **BAROKOWYCH**:

– źródła rękopiśmienne Europy centralnej końca XVII w. (J.A. Losy, W. Radolt, W. Lauffensteiner, F. Hinterleithner, i podobni)
– S. L. Weiss, wybrane kompozycje z „rękopisu londyńskiego” lub „ręk. drezdeńskiego”

SEMESTR IV

- doskonalenie gry wraz z pogłębianiem wiedzy o źródłach, ich naturze i wzajemnych powiązaniach
- wprowadzenie elementów improwizacji we wszystkich gatunkach muzyki renesansu i baroku, szczególnie z uwzględnieniem takich form jak preludia i powtórki części wolnych.
- wzbogacanie doświadczeń w zakresie ornamentacji muzyki francuskiej i angielskiej (schyłek renesansu) oraz muzyki francuskiej i niemieckiej (środkowy barok)

Minimum programowe dla instrumentów **RENESANSOWYCH**:

– J. Dowland i współcześni w źródłach angielskich: rękopisy z Cambridge University Library (Mathew Holmes lute books), London British Library, i inne.
– N. Vallet, *Secretum musarum* (1615)

Minimum programowe dla instrumentów **BAROKOWYCH**:

– Ennemond Gaultier, wybrane kompozycje z różnych źródeł
– Jacques Bittner, *Pieces de lut* (1682)

SEMESTR V

- repertuar gatunkowo polski lub w inny sposób związany z kulturą dawnej Polski
- doskonalenie umiejętności technicznych i orientacji w źródłach muzycznych

Minimum programowe dla instrumentów **RENESANSOWYCH**:

– D. Cato, J. Polak, fantazje i tańce ze źródeł rękopiśmiennych i drukowanych

Minimum programowe dla instrumentów **BAROKOWYCH:**

- „Tańce polskie” z tabulatury V.R. von Gehema, rkp. z Rostocku XVII-54, „Bałtyckiej tabulatury lutniowej”, „Tabulatury Wodzickiego”, i innych
- Fantazje S.L. Weissa z tzw. „Tabulatury Polińskiego” (obecnie w Paryżu)

SEMESTR VI

- kształtowanie pełniejszego wyobrażenia o historycznej muzyce lutniowej, jej funkcji w przeszłości oraz przeniesieniu jej do czasów obecnych i na tym gruncie budowanie repertuaru
- przygotowanie recitalu dyplomowego

Minimum programowe dla instrumentów **RENESANSOWYCH:**

- do wyboru trzech różnych kompozytorów spośród:
F. da Milano, V. Galilei, Alonso Mudarra (lub inny vihuelista), A. Holborn, J. Dowland, N. Vallet, P. Ballard, M. Newsidler, M. Reymann, D. Cato, J. Polak

Minimum programowe dla instrumentów **BAROKOWYCH:**

- do wyboru min. dwóch różnych kompozytorów i prezentacja ich muzyki w różnorodnych formach spośród:
J. Gallot, Ch. Mouton, J. Bittner, S. L. Weiss, A. Falckenhagen

Metody kształcenia	Zajęcia prowadzone są indywidualnie w wymiarze dwóch godzin tygodniowo. Metody pracy dostosowane są do możliwości i umiejętności studenta i zakładają jego pracę samodzielną w domu, jak również stałe korzystanie z leksyków, bibliotek i internetowego dostępu do źródeł muzycznych w bibliotekach europejskich i dalszych.	
Metody weryfikacji efektów uczenia się	wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Symbol efektu
	egzaminy semestralne – prezentacja przed komisją przygotowanego programu – wskazany udział w audycjach i koncertach studenckich	Ins1aK_W01 Ins1aK_W02 Ins1aK_W03 Ins1aK_W06 Ins1aK_W08 Ins1aK_W09 Ins1aK_W10 Ins1aK_W12 Ins1aK_U02 Ins1aK_U03 Ins1aK_U04
Forma i warunki zaliczenia	<p>1. Zaliczenie – wymagana jest systematyczna obecność studenta na zajęciach i realizacja minimum programowego</p> <p>2. Egzaminy: Semestr 1: komisyjny egzamin praktyczny polegający na wykonaniu przygotowanego programu (15 - 20 minut). Semestry 2, 3, 4, 5: komisyjny egzamin praktyczny polegający na wykonaniu przygotowanego programu (ok. 30 minut). Semestr 6: komisyjny egzamin licencjacki polegający na wykonaniu przygotowanego programu (35 - 40 minut) wg wskazanego minimum programowego na ten semestr.</p>	

Literatura przedmiotu:

Howard Mayer BROWN, *Instrumental Music Printed before 1600: A Bibliography* (1965)

Wolfgang BOETTICHER, *Handschriftlich überlieferte Lauten- und Gittarren- Tabulaturen des 15. bis 18. Jahrhunderts*. RISM B/VII Munich (1978)

Dinko FABRIS, *Prime aggiunte italiane al volume RISM B/VII — intavolature mss. per liuto e chitarra*. Fontes Artis Musicae 29 (1982)

François-Pierre GOY, Christian MEYER, Monique ROLLIN, Peter KIRALY, et al., *Sources manuscrites en tablature: Luth et theorbe (c. 1500-c.1800)*. Collection d'Etudes Musicologiques, vols 82, 87 and 90, I: Confoederatio Helvetica (CH), France (F); II: Bundesrepublik Deutschland (DK); III: Oesterreich (A) (1991, 1994, 1997)

The New Grove Dictionary of Music and Musicians, London, New York 2001

Die Musik in Geschichte und Gegenwart, Kassel 1994–

NAKŁAD PRACY STUDENTA

	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	180
Przygotowywanie się do zajęć	1000
Konsultacje	20
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	250
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	250
łącznie nakład pracy studenta w godz.	1700
Liczba punktów ECTS	58
Praktyki (jeśli obowiązują)	-
łącznie nakład pracy studenta w godz.	-
Liczba punktów ECTS	-

MOŻLIWOŚCI KARIERY ZAWODOWEJ

Prowadzenie samodzielnej działalności koncertowej